

Қазақстан Республикасының Білім және Ғылым министрлігі
А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті
Ветеринарлық санитария кафедрасы

Топырақты санитарлық- гигиеналық тұрғыдан бақылау

Дайындаған : Дарбаева Д.Д.
Әбдіғали Д.Б.
Вет. сан. 3 курс
Қабылдаған: Танбаева Г.А.

ЖОСПАРЫ:

I.Кіріспе

II.Негізгі бөлім

1.1. Топырақ туралы түсінік

1.2. Топырақтың түрлері

1.3. Топыраққа қойылатын санитариялық
эпидемиологиялық талаптар:

1.4. Топырақтың санитарлық жағдайының
көрсеткіштері

III.Қорытынды бөлім

I. КІРІСПЕ

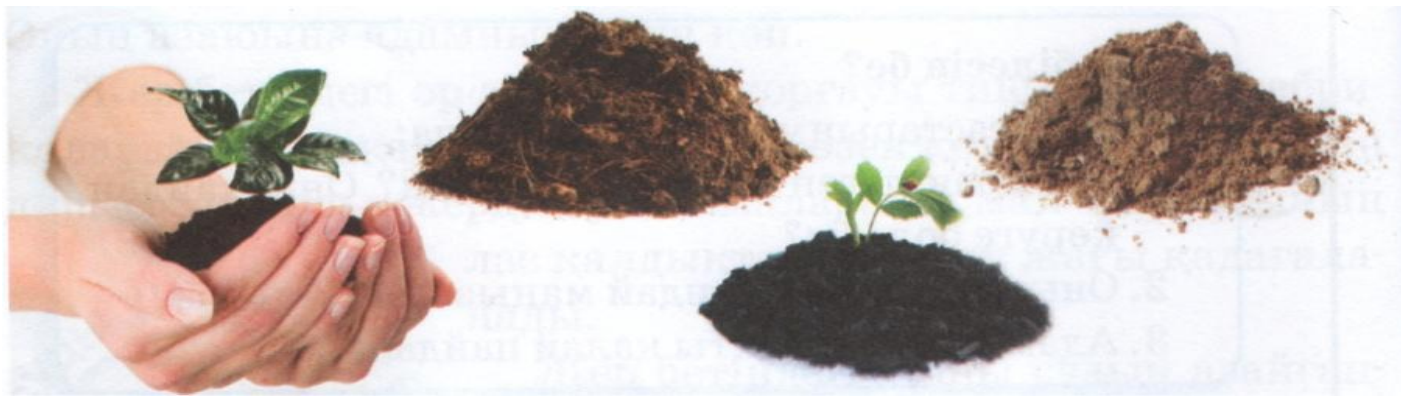
Топырақ - литосфераның жоғарғы әуе қабатымен байланысатын қабат, бүкіл биосферадағы тіршіліктің тірегі. Топырақ ғасырлар бойы топырақ түзуші факторлардың үздіксіз әрекетінен пайда болған табиғаттың ерекше табиғи, әрі тарихи денесі.

Топырақ — тірі және өлі табиғатқа тән бірнеше сипаты мен қасиеті бар табиғи ерекше құрылым.

II. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

1.1. ТОПЫРАҚ ТУРАЛЫ ТҮСІНІК

Топырақ — бұл Жердің өсімдік өсетін үстіңгі қабаты. Өсімдіктердің, жануарлардың (әсіресе микроорганизмдердің), климат жағдайларының және адамдардың әсерімен өзгерген жер бетінің үстіңгі борпылдақ қабаты. Топырақ бойында құнарлылық қасиеті, яғни өсімдіктерді сумен, басқа да қоректік элементтермен қамтамасыз ететін қабілеті болады. Механикалық құрамы (топырақ түйіршіктерінің мөлшері) бойынша топырақ құмды, құмдақ сазды және саз топырақ болып бөлінеді. Жасы мен генезисі бойынша — қыртысты күлгін топырақ, батпақты топырақ, ормандық сұр топырақ, қара топырақ, қоңыр топырақ, күрең топырақ, тағы басқалар болып бөлінеді.

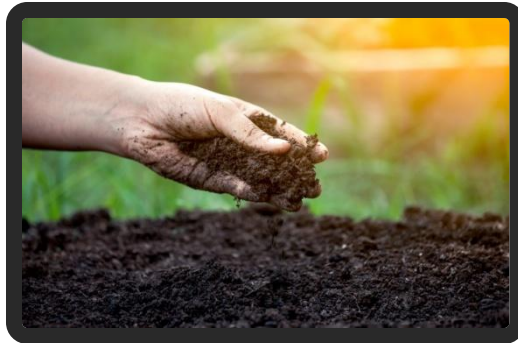
Топырақтану ғылымының негізін орыс ғалымы В.В. Докучаев қалады. Оның Петербургте басылып шыққан «Орыстың қара топырағы» (1883 ж.) атты еңбегінде топырақтың дұрыс анықтамасы, оның қасиеттері туралы ғылыми негізделген түсініктер берілген. В.В.Докучаев топырақ түзілу процесінің бес факторға байланысты екенін анықтады.

1.2. ТОПЫРАҚТЫҢ ТҮРЛЕРІ:

- 1. Сазды топырақ
- 2. Құмайт топырақ
- 3. Шым тезекті топырақ

1.3.ТОПЫРАҚҚА ҚОЙЫЛАТЫН САНИТАРИЯЛЫҚ ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚ ТАЛАПТАР:

- Халықтың жаппай демалу орындарындағы, сумен жабдықтау көздерін санитариялық қорғау аймақтарындағы, сауықтыру,
- мектепке дейінгі және мектептердегі,
- аула ішіндегі балаларға арналған алаңдардағы
- топырақ санитариялық-микробиологиялық,
- паразитологиялық және санитариялық-химиялық көрсеткіштері бойынша зерттеледі.

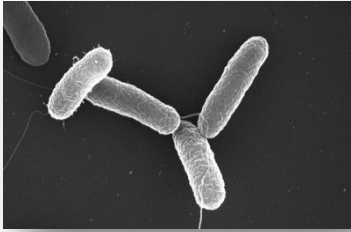
Топырақтың санитарлық жағдайын талдау үшін оның эпидемиялық, химиялық және радиациялық тұрғыдан қауіпсіздігін анықтауға мүмкіндік беретін көрсеткіштер

Олардың бірі, топырақтың ластануын тікелей дәлелдейтін, тікелей

Басқалары, жанама көрсеткіштері, зерттеліп отырған топырақтың көрсеткіштерін салыстыру үшін алынған таза топырақтың көрсеткіштерімен салыстыру кезінде ластанғандығы туралы, ластану мерзімі мен оның ұзақтығы туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді

Топырақтың эпидемиялық қауіпсіздігінің тікелей көрсеткіштеріне санитарлық-микробиологиялық, санитарлық-гельминтологиялық және санитарлық-энтомологиялық көрсеткіштері жағады.

1.4. ТОПЫРАҚТЫҢ САНИТАРЛЫҚ ЖАҒДАЙЫНЫҢ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Қазіргі көзқарас бойынша таралуында топырақ маңызды рөл атқаратын бірнеше нозологияларлы бөлуге болады:

- Бактериальді ішек инфекциялары: дизентерия, іш сүзегі
- Вирусты ішек инфекциялары: жұқпалы гепатит, полиомиелит, энтеровирустар
- Геогельминтоздар: аскаридоз, трихоцефалез, анкилостомидоз
- Қоздырғыштары табиғи топырақта болатын инфекциялар: сіреспе, ботулизм, газды гангрена
- Зооноздар: сарып, сібір жарасы
- Кеміргіштер тарататын инфекциялар: оба, туляремия

III. ҚОРЫТЫНДЫ БӨЛІМ

Топырақ – бұл өнімділік, яғни өсімдіктерді қоректік заттармен қамтамасыз ету қасиетіне ие жер қыртысының (литосфераның) беткі қабаты.

Топырақтың қалдықтармен ластануының бағалау үшін бұрын қолданылған басқа санитарлық-химиялық көрсеткіштерін: жалпы органикалық азоттың, көміртегінің, хлоридтердің, аммоний тұздарының, нитриттердің, нитраттардың мөлшері, бұның белгілі бір өзіндік қиындықтары бар.